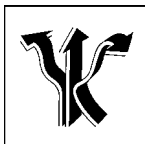

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА”
(для бакалаврів)

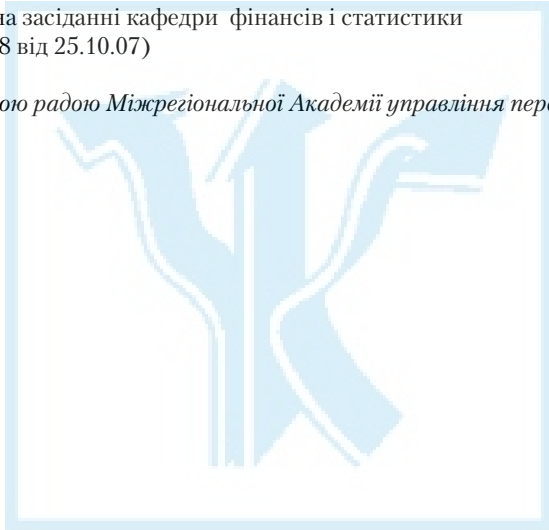
МАУП

Київ 2008

Підготовлено професором кафедри фінансів і статистики *І. М. Найдюновим*

Затверджено на засіданні кафедри фінансів і статистики
(протокол № 8 від 25.10.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Найдюнов І. М. Навчальна програма дисципліни “Загальна педагогіка”
(для бакалаврів). – К.: МАУП, 2008. – 34 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Загальна педагогіка”, тести для самоконтролю за модулями, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Концепція гуманітарної, демократичної освіти передбачає викладання дисциплін, спрямованих на глибоке вивчення місця і ролі людини в історії світової цивілізації і складних історичних процесах. На зламі тисячоліть відбувається багато змін в усіх сферах життєдіяльності людства, спостерігається процес переходу з одного якісного стану в інший, в якому знання будуть основним ресурсом, що забезпечить поступальний розвиток суспільства і реальну конкурентоспроможність країни.

За цих умов підвищується роль навчальних дисциплін, особливо класичних, як методичних центрів дидактичного ініціювання, створення та поширення нових знань у суспільстві, інтенсивного навчального процесу підготовки майбутніх фахівців, професіоналів найвищого гатунку. До таких навчальних дисциплін можна зарахувати “Загальну педагогіку” як науку про освіту, навчання, виховання і розвиток інноваційної і глобалістичної людини, самодостатньої і демократичної особистості. У навчальній програмі “Загальна педагогіка” окреслений нормативний навчальний курс дисципліни. Це комплекс змістових модулів, теоретичних і практичних тем навчання, засвоєння яких дає можливість у доступній формі здобути знання, сформувані вміння і навички інноваційної технології навчального процесу підготовки фахівця, поглибити та інтенсифікувати когнітивну сферу особистості студента, гуманістично спрямувати, інтеріоризувати її за змістом, оптимальними компонентами та структурними елементами.

У програмі розкриття загальних засад педагогіки, проблем її становлення та розвитку, питань теорії навчання, виховання та управління навчально-освітнім закладом сплановані для розгляду з урахуванням синергетичних та акмеологічних підходів до формування особистості суб’єкта навчально-пізнавальної діяльності, вимог Болонської декларації, Указу Президента України “Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні”. Це зумовлено також особливим значенням формування самодостатньої особистості, розвинутої індивідуальності.

Методична розробка спирається на дослідження відомих науковців: антропологів, істориків, педагогів, психологів, соціологів, фізіологів, філософів, інших. Серед них А. М. Алексюк, І. Д. Бех, Л. С. Виготський, Н. П. Волкова, М. Б. Євтух, Г. С. Костюк, О. М. Леонтьєв, Н. Є. Мойсеюк, І. П. Павлов, С. С. Пальчевський, А. В. Петровський,

С. Л. Рубінштейн, І. М. Сеченов, Ю. Л. Трофімов, М. М. Фіцула, Г. В. Щокін та інші.

Мета вивчення навчальної дисципліни “Загальна педагогіка”:

1. Опанувати систему знань: загально-методологічні основи педагогіки; дидактику як теорію освіти і навчання; теорію і практику процесу виховання; управління та педагогічний менеджмент в освітніх навчальних закладах, трудових колективах;
2. Сформувати педагогічну когнітивну сферу особистості майбутнього фахівця.
3. Набути необхідних загальних навичок та вмінь педагога-менеджера, фахівця-організатора навчально-виховного процесу в освітньому навчальному закладі, трудовому колективі, що сприяє формуванню необхідної фахової ефективної, діяльної та соціально-психологічної сфер особистості.

Зважаючи на органічні зв'язки педагогічної науки з фаховою діяльністю майбутніх спеціалістів **об'єктом** її вивчення є реальна взаємодія учасників педагогічного процесу, а **предметом** — способи взаємодії, зумовлені цілями цього процесу, його завданнями та змістом.

Основні завдання дисципліни:

- ознайомлення студентів з категорійним апаратом педагогіки;
- формування умінь і навичок управління в галузі освіти;
- ознайомлення з технологією навчання та виховання;
- засвоєння принципів та підходів до організації сучасної освіти;
- розвиток та формування педагогічного мислення, основних принципів культури спілкування;
- формування навичок організації самостійної роботи студентів у навчанні;
- набуття навичок та прийомів прийняття управлінських рішень, адекватних умовам ринкового освітнього середовища;
- надати допомогу майбутнім фахівцям у професійній діяльності, знаходженні ефективних способів впливу на аудиторію, пізнанні індивідуально-психологічних особливостей людини, здійсненні заходів, спрямованих на згуртованість трудового колективу, запобігання конфліктним ситуаціям тощо.

Педагогіку як науку, як напрямок формування та розвитку освітньої сфери суспільства і як навчальну дисципліну неможливо вивчити без практичної роботи організаційного та планового характеру, а також без поглибленого вивчення наукової літератури. Це можливо

лише за умови наближення до життя педагогічної дійсності і практики на основі застосування здобутих теоретичних знань на практичних заняттях, при підготовці ділових та ролевих ігор, участі в них, розв'язанні педагогічних завдань, тестів, ситуацій.

Навчальна програма дисципліни “Загальна педагогіка” підготовлена відповідно до нормативних вимог підготовки фахівців, викладених у законодавчих та нормативних документах про вищу освіту. Її зміст орієнтує студентів не тільки на творче засвоєння педагогічних знань, а й на вироблення умінь, навичок і бажання самостійного навчання, оволодіння новою інформацією, уміння використовувати здобуті знання на практиці.

У процесі засвоєння змісту навчальної дисципліни студенти отримують знання: сутності, основних змістових положень педагогіки, її ролі, місця в суспільстві і діяльності спеціаліста; логіки і методики науково-педагогічного дослідження в процесі життєдіяльності фахівця; філософських основ сучасної освіти; генезису педагогіки як науки; науково-методологічних основ дидактики; закономірностей та принципів навчання і виховання; форм та методів навчального та виховного процесів; проблем цілепокладання та мотивації учіння; сучасних навчальних та виховних технологій; психолого-педагогічних засад гуманізації суспільних відносин; закономірностей міжособистісних стосунків; формування колективу та його виховного впливу на особистість.

Вивчення курсу передбачає формування у студентів умінь: психолого-педагогічного самоаналізу; рефлексного самоконтролю, при необхідності конформності; психолого-педагогічної індивідуалізації у процесі спілкування з людьми; організації, планування, проведення ділових бесід різного рівня складності; проведення практичних політологічних та соціологічних досліджень в освітній сфері суспільства; створення і підтримання комфортних міжособових та ділових відносин із співробітниками; здійснення психолого-педагогічного впливу на підлеглих (суб'єктів учіння); навчати, виховувати підлеглих, визначати цільовий компонент педагогічного процесу та засоби його вирішення у трудовому колективі.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	2
1	<p>Змістовий модуль I. Науково-методологічні основи педагогіки: історія, сучасність</p> <p>Предмет, завдання, методологічні основи педагогіки в системі підготовки спеціаліста</p> <p>Генеza педагогіки в Європейському освітянському просторі</p> <p>Формування, розвиток української школи і педагогічної думки: історія і сучасність</p> <p>Система організації освіти в Україні</p> <p>Цілісний педагогічний процес в навчально-освітніх закладах України</p> <p>Загальні закономірності розвитку, виховання та формування людської особистості</p> <p>Педагог-менеджер як основний суб'єкт навчально-виховного процесу</p> <p>Порівняльна педагогіка: сутність, загальна характеристика, актуальні проблеми з погляду Болонської угоди</p>
9	<p>Змістовий модуль II. Дидактика — теорія освіти і навчання</p> <p>Дидактика як наука і навчальний предмет</p> <p>Дидактична характеристика змісту освіти та тенденція її вдосконалення</p> <p>Процес навчання та стратегія його організації</p> <p>Цілі навчання, мотивація та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності особистості</p> <p>Види та організаційні форми навчання в освітніх закладах України</p>

1	2
14	Наукові основи методів та засобів навчання у сучасних закладах освіти України
15	Контроль, оцінювання та корекція навчально-пізнавальної діяльності
16	Інноваційні технології навчання у закладах освіти України
	Змістовий модуль III. Теоретичні основи педагогічного процесу виховання особистості
17	Методологія процесу виховання особистості
18	Сутність, зміст загальних закономірностей та принципів виховного процесу
19	Наукові основи змістового компонента процесу виховання
20	Роль і місце колективу у вихованні особистості
21	Форми виховання: сутність, специфіка, сучасні інноваційні технології проведення
22	Методи виховання та самовиховання в цілісному педагогічному процесі
23	Методологія діагностики виховання
24	Менеджмент виховного процесу у закладах освіти України
Всього годин: 162	

ЗМІСТ
дисципліни
“ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА”

Змістовий модуль I. Науково-методологічні основи педагогіки: історія, сучасність

Тема 1. Предмет, завдання, методологічні основи педагогіки в системі підготовки спеціаліста

Термін “педагогіка”: сутність, історія. Виникнення і джерела розвитку педагогіки як науки. Предмет і завдання педагогіки. Система педагогічних наук: загальна педагогіка (загальні засади педагогіки, історія педагогіки, дидактика, теорія виховання, теорія управління

навчально-виховним процесом), вікова педагогіка (пренатальна та перинатальна, дошкільна, шкільна, дорослих: професійно-технічної та вищої освіти), корекційна або спеціальна педагогіка (сурдопедагогіка, тифлопедагогіка, логопедія, олігофренопедагогіка, пенітенціарна педагогіка), галузеві педагогіки (військова, авіаційна, інженерна тощо), етнопедагогіка, сугестопедагогіка, педагогічна акмеологія, інші. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Функції та основні категорії педагогіки (виховання, освіта, навчання, розвиток, едукація). Виховання у широкому і вузькому розумінні слова. Педагогічна наука і педагогічна практика. Методологія і методи педагогічних досліджень. Актуальні проблеми сучасної педагогіки.

Література: основна [1; 3; 9; 20; 29; 30; 33; 37; 38; 40];
додаткова [41; 42; 46; 49; 50; 52; 55; 56; 61]

Тема 2. Генеза педагогіки в Європейському освітянському просторі

Педагогіка Давнього світу. Педагогічна діяльність Сократа, Платона, Аристотеля, Демокрита, Марка-Тулія Цицерона, Марка-Фібія Квінтіліана. Школа і педагогічна думка в середньовічній Європі (Боєцій, Кассіодор, Ісидор Севільський, інші). Розвиток школи, виховання і педагогічних ідей в епоху Відродження та Реформації (Вітторіо да Фельтре, Франсуа Рабе, Ян-Амос Коменський, ін.). Західноєвропейська педагогічна наука епохи буржуазних революцій та Просвітництва (Джон Локк, Клод Андріан Гельвецій, Дені Дідро, Жан-Жак Руссо, ін.). Європейська класична педагогіка кінця XVIII – першої половини XIX століття (Г. Песталоцці, Й. Герbart, Ф. Дістерверг, ін.). Світова педагогічна думка та практика кінця XIX–XX століття (Г. Кершенштейнер, Р. Штайнер, Джон Дьюї, К. Роджерс, ін.).

Література: основна [9; 13; 14; 20–23; 25; 29; 33];
додаткова [4; 5; 43; 45; 49; 51–53; 56; 60]

Тема 3. Формування, розвиток української школи і педагогічної думки: історія і сучасність

Школа і педагогічна думка Київської Русі (Ларіон “Слово про Закон і Благодать”, Володимир Мономах “Повчання дітям”, ін.). Навчально-освітні заклади (Братські школи, Острозька та Києво-Могилянська академії, ін.), педагогічні ідеї (М. Смотрицького, П. Могили, Є. Славинецького, С. Полоцького, Ф. Прокоповича, ін.).

в епоху Українського Відродження. Розвиток вітчизняної школи (перші середні та вищі навчальні заклади) та педагогічної думки (Г. Сковорода, К. Ушинський, М. Драгоманов, ін.) впродовж другої половини XVIII–XIX ст. Основні етапи розвитку вітчизняної школи та педагогічної думки у XX столітті (І. Франко, С. Русова, А. Макаренко, В. Сухомлинський, ін.).

Література: основна [1–3; 14; 19–21; 26; 29; 33];
додаткова [4–8; 51; 54; 55; 60; 63]

Тема 4. Система організації освіти в Україні

Законодавчі та нормативні документи про організацію освіти в Україні. Система освіти. Фактори, які впливають на розвиток системи освіти. Завдання розбудови сучасної організаційної системи освіти. Основні напрямки реформування освіти. Принципи організації народної освіти в Україні. Органи державного управління освітою. Органи громадського самоврядування в системі освіти. Структура системи освіти (дошкільне виховання, загальна середня освіта, професійна освіта, вища освіта, ін.) та кваліфікація спеціалістів з вищою освітою. Права й обов'язки учасників навчально-виховного процесу.

Література: основна [1–5; 9; 14; 23; 26; 33];
додаткова [6–8; 43; 45; 46; 49; 52; 54; 55]

Тема 5. Цілісний педагогічний процес в навчально-освітніх закладах України

Актуальні проблеми педагогічного процесу, його теоретичне обґрунтування в науковій педагогічній літературі. Загальні теоретичні основи педагогічного процесу, його розуміння цілісності в широкому і вузькому сенсі слова, рушійні сили. Спільність та специфіка навчання і виховання в цілісному педагогічному процесі. Основні властивості педагогічного процесу, його система (мета, завдання, зміст, діяльність, результат), закономірності — об'єктивні (виховний і розвивальний характер навчання; зумовленість навчання суспільними потребами; залежність ефективності навчального процесу від умов, в яких він відбувається; залежність навчання від вікових і реальних навчальних можливостей особистості, інші); суб'єктивні (залежність навчання від організації пізнавальної діяльності особистості; залежність рівня та якості засвоєння знань від значущості для особистості його змісту; залежність форм, методів і засобів навчання від його зміс-

ту; залежність ефективності процесу навчання від тісного зв'язку його компонентів, інші) та принципи (природовідповідності; науковості; виховного та розвивального навчання; наочності; систематичності і послідовності; свідомості й активності навчання; індивідуалізації та оптимізації навчання; гуманізації, демократизації, сугестопедичності навчання; художності, емоційності процесу навчання, інші).

Література: основна [9; 10; 14; 17; 20; 23; 29; 33; 37; 40];
додаткова [1–5; 47; 48; 50; 54; 55]

Тема 6. Загальні закономірності розвитку, виховання та формування людської особистості

Процес розвитку особистості. Різноманітні філософські течії про розвиток особистості. Роль спадковості у людському розвитку. Проблема успадкування спеціальних задатків, інтелектуальних і моральних якостей. Рушійні сили розвитку. Вплив середовища на розвиток особистості. Фактори, зумовлюючі протікання та результати розвитку. Роль виховання у розвитку людини і формуванні її особистості. Акмеологічні основи глобальної зрілості підростаючої людини на вікових етапах життя. Активна діяльність особистості як фактор її розвитку. Діагностика розвитку. Зарубіжні теорії розвитку особистості (біологічний напрям; соціологічний напрям; біосоціальний напрям, інші).

Література: основна [9–11; 13; 14; 20; 23; 29; 33; 37];
додаткова [1–4; 41; 42; 44; 48; 56; 57]

Тема 7. Педагог-менеджер як основний суб'єкт навчально-виховного процесу

Спеціаліст-педагог як центральна фігура в навчально-виховній діяльності освітнього закладу і трудового колективу, як головний її суб'єкт-менеджер (учитель, викладач, керівник трудового колективу). Суспільна значущість менеджера як педагога з різних позицій: з глобальної позиції — чого чекає суспільство від нього; з позиції суб'єктів навчально-пізнавальної діяльності — чого чекають вони від учителя, викладача, керівника трудового колективу; з позицій суб'єкта викладання — якими є його обов'язки, як він розуміє їх. Структура щодо видів психолого-педагогічної діяльності головних суб'єктів цілісного педагогічного процесу і вироблення педагогічної майстерності. Професійно-педагогічна компетентність менеджера педагогічного проце-

су, яка передбачає: його знання (теоретичні; знання життя; прикладні знання); уміння (конструктивно-методичні; організаторські); навички (методичні; мислення); особисті якості (моральні; психолого-педагогічні) тощо. Сутність, загальна характеристика прав і обов'язків педагога-менеджера навчально-виховного процесу.

Література: основна [1–4; 14; 16; 25; 36; 37; 40];
додаткова [5; 7; 8; 47; 48; 52; 53; 56; 61; 62]

Тема 8. Порівняльна педагогіка: сутність, загальна характеристика, актуальні проблеми з погляду Болонської угоди

Порівняльна педагогіка: сутність, генеза, зміст. Характеристика змісту освіти в ведучих державах світу. Специфічні риси вищої освіти в країнах Європи, США і Японії. Система контролю держави і суспільства за якістю спеціалістів в США. Елітні вузи, документи про освіту в зарубіжних країнах. Суттєвий та змістовий аспекти Болонського процесу. Характеристика основних положень удосконалення вищої освіти у країнах, які підписали Болонську угоду: прийняття загальної системи порівняльних освітньо-кваліфікаційних рівнів; запровадження двох циклів навчання: бакалавр, магістр; впровадження кредитної системи відповідно до європейської системи трансферу кредитів ECTS; контроль за якістю освіти; забезпечення мобільності студентів і викладачів у межах освітнього простору; поширення європейських стандартів у галузі вищої освіти, інші.

Література: основна [9; 16–17; 19; 21; 23; 25; 26; 31; 37];
додаткова [43; 45; 51–55; 59–61]

Змістовий модуль II. Дидактика — теорія освіти і навчання

Тема 9. Дидактика як наука і навчальний предмет

Поняття про дидактику, її об'єкт, предмет, функції, завдання. Категорії дидактики (освіта і навчання, викладання і учіння, закономірності, принципи, процес навчання і його основні компоненти), зв'язок дидактики з іншими науками (філософія, соціологія, психологія, політологія, анатомія та фізіологія, шкільна та вузівська гігієна, кібернетика, акмеологія, методики конкретних навчальних предметів). Історія розвитку дидактики. Педагогічні змістові напрями дидактики: філософський, психологічний, соціологічний, дидактичний, кі-

бернетичний, математичний, психотерапевтичний, системного підходу, акмеологічний. Основні площини розгляду дидактичних систем: предметна (компонентно-структурна), функціональна (зовнішнього і внутрішнього функціонування), історична (генетичного та прогностичного аналізів).

Література: основна [3; 5; 6; 9; 10; 12; 14; 22; 23; 29];
додаткова [1; 2; 47–50; 52; 54; 55; 58]

Тема 10. Дидактична характеристика змісту освіти та тенденція її вдосконалення

Зміст освіти: дефініція, державні стандарти, історія та актуальні проблеми. Людина розумна, інноваційна, глобалістична. Самодостатня особистість. Структура змісту освіти: знання, уміння та навички, досвід творчої діяльності, досвід емоційного ставлення до світу. Характеристика найвідоміших теорій освіти, які в різний час впливали на зміст освіти: формальна, матеріальна, дидактичний утилітаризм, проектна система, проблемно-комплексна, теорія структуралізму, інші. Нормативні основи реалізації змісту освіти в сучасних навчально-освітніх закладах. Навчальні плани і програми навчальних дисциплін. Наукові вимоги до формування змісту освіти. Стратегія відбору та структурування змісту освіти під час підготовки спеціаліста до заняття.

Література: основна [1–3; 9; 10; 12; 22; 29; 30; 40];
додаткова [4–8; 48–50; 55; 56]

Тема 11. Процес навчання та стратегія його організації

Суть процесу навчання, завдання функції (освітня, виховна, розвивальна). Загальна характеристика діяльності (викладання, учіння) основних суб'єктів у навчальному процесі. Процес навчання як система, його структурні компоненти: цільовий, стимуляційно-мотиваційний, змістовий, операційно-діяльний, контрольню-регулювальний, оціночно-результативний. Стратегія підготовки суб'єкта викладання до заняття. Методологічні засади процесу навчання. Внутрішній процес засвоєння знань та його структура: сприймання навчального матеріалу, осмислення і розуміння, узагальнення, запам'ятовування, закріплення, відтворення. Стратегія викладача, спрямована на дотримання під час навчання закономірностей внутрішнього процесу засвоєння знань особистістю.

Література: основна [9; 12; 14; 17; 20; 22; 23; 29; 37; 40];
додаткова [1–5; 47; 48; 50; 54; 55]

Тема 12. Цілі навчання, мотивація та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності особистості

Загальна мета навчання. Цілі навчання. Мета навчання як база-ва основа для визначення його цілей. Характеристика основних груп взаємопов'язаних освітніх цілей: навчальних, розвивальних, виховних. Поділ цілей навчання у зарубіжній педагогіці — таксономія Блума (цілі когнітивні; цілі формування емоційно-особистісного ставлення до навколишнього світу; цілі психомоторної сфери). Елементи таксономії Блума (знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез, оцінка). Ієрархічність та діагностичність цілей навчання. Загальна характеристика стимуляційно-мотиваційного компоненту процесу навчання. Позитивні і негативні мотиви навчання. Класифікація мотивів навчання (соціальні, пізнавальні, професійно-ціннісні). Мотивація учіння та зовнішнє стимулювання його.

Література: основна [1–4; 12; 14; 22; 25; 36; 40];
додаткова [5; 7; 8; 47; 48; 52; 53; 56; 61; 62]

Тема 13. Види та організаційні форми навчання в освітніх закладах України

Загальна характеристика сутності, змісту, специфіки видів навчання: пояснювально-ілюстративного, проблемного, програмованого, модульного, ігрового, інших. Поняття про форми навчання. Історія форм організації навчання. Класифікація організаційних форм навчального процесу в освітніх різноманітних закладах. Лекція — основна форма організації навчально-пізнавальної діяльності у вищому навчальному закладі України. Типи, види, структурні елементи лекції. Семінар, лабораторна робота в системі вузівського навчання. Інноваційні технології підготовки та проведення форм організації навчально-пізнавальної діяльності студентів. Самостійна робота студента в системі форм навчання. Змістова структура реферату, курсової та дипломної роботи. Сучасні підходи до форм контролю знань.

Література: основна [3; 5; 6; 9; 10; 12; 14; 22; 23; 29];
додаткова [1; 2; 47–50; 52; 54; 55; 58]

Тема 14. Наукові основи методів та засобів навчання у сучасних закладах освіти України

Сутність, функції, структура, проблеми класифікації методів навчання. Загальна характеристика основних груп методів навчання.

Сутність, зміст, класифікація методів організації і самоорганізації навчально-пізнавальної діяльності (за джерелами знань, залежно від змісту освіти, за логікою передавання та сприймання навчальної інформації, за ступенем керівництва навчальної роботи). Методи стимулювання і мотивації учіння. Методи контролю і самоконтролю в навчанні. Бінарні методи. Сугестивні методи. Вибір методів навчання. Поняття про засоби навчання та їх класифікація. Прості засоби навчання (словесні: підручники, навчальні посібники, інші друковані матеріали; візуальні: моделі, картини, муляжі тощо). Складні засоби навчання (механічні візуальні пристрої: діаскоп, мікроскоп, кодоскоп тощо; аудіозасоби: програвач, магнітофон, радіо; аудіовізуальні: навчальні кінофільми, телебачення, відео; засоби, які автоматизують процес навчання: лінгвістичні кабінети, комп'ютери, інформаційні системи, телекомунікаційні мережі тощо).

Література: основна [1; 3; 9; 12; 22; 29; 30; 33; 37; 38];
додаткова [41; 42; 46; 49; 50; 52; 55; 56; 61]

Тема 15. Контроль, оцінювання та корекція навчально-пізнавальної діяльності

Поняття про контроль як діагностику навчально-пізнавальної діяльності та його функції (контрольна, виховна, навчальна, розвивальна, діагностично-коригуюча, стимулювально-мотиваційна). Загальна характеристика принципів контролю (об'єктивність, систематичність, гласність) та його видів (попередній, поточний, тематичний або періодичний, комбінований, підсумковий, заключний). Основні параметри якості знань: міцність, повнота, глибина, гнучкість, конкретність, системність, інші. Рівні знань: розпізнавальний, репродуктивний, продуктивний або реконструктивний, творчий. Тестування успішності. Самоконтроль та самооцінка.

Література: основна [9; 12; 14; 17; 20; 22; 23; 29; 37; 40];
додаткова [1–5; 47; 48; 50; 54; 55]

Тема 16. Інноваційні технології навчання у закладах освіти України

Сучасна технологія навчання: сутність, актуальні проблеми. Інноваційні технології розвивального та модульного навчання. Суттєвий та змістовий аспекти проектної та сугестопедичної технології навчання. Інноваційні технології організаційних форм навчально-пізна-

вальної діяльності. Загальна характеристика класифікації основних дидактичних ігор: за сферою діяльності, за характером навчального процесу, за ігровою методикою, за предметною сферою, за видом ігрового середовища. Основний зміст методики проведення основних інноваційних форм вузівського навчального процесу: лекція (диспут, прес-конференція, подорож в машині часу, науково-практична конференція, дискусія, інші); семінар (КВК, ерудит, поле чудес, бізнес, місто веселих майстрів, перший мільйон, біржа, департамент, інші).

Література: основна [9; 12; 17–19; 22; 24; 25; 32; 39];
додаткова [41; 42; 46; 48; 49; 52; 55; 56; 61]

Змістовий модуль III. Теоретичні основи педагогічного процесу виховання особистості

Тема 17. Методологія процесу виховання особистості

Процес виховання: сутність, основні проблеми в історії людства та сучасні, розгляд їх науковцями. Виховний ідеал у системі виховної роботи з молоддю: історія, сучасність. Українські виховні традиції. Думки про виховання відомих українських державних діячів та вчених. Русійні сили виховання. Загальна характеристика структурних елементів вихованого процесу: мета, завдання, закономірності, принципи, форми, методи, засоби, результати виховання та їх коригування. Предметна та функціональна площини організаційної системи виховання. Основні організаційні етапи процесу виховання за критеріями зв'язку і залежності між його структурними елементами та послідовності педагогічних дій. Самовиховання як вища форма розвитку особистості: сутність, характеристика основного змісту.

Література: основна [1–3; 7; 14; 21–23; 26; 29; 37];
додаткова [4–6; 8; 41; 51; 54; 55; 60; 63]

Тема 18. Сутність, зміст загальних закономірностей та принципів виховного процесу

Закономірності як стійкі, повторювані, об'єктивно існуючі зв'язки у процесі виховання, реалізація яких сприяє ефективному розвитку особистості. Загальна характеристика основних закономірностей виховання: у процесі виховання здійснюється передавання особистості здобутків культури людства; виховання зумовлює індивідуальний розвиток особистості; залежність виховання від соціального середовища та соціальних умов; процес виховання і самовиховання зумов-

лені суперечністю між зовнішніми і внутрішніми умовами розвитку особистості; виховання буде успішним за умови педагогічно доцільного спрямування діяльності особистості, інші. Принципи виховання як вихідні положення, які відображають загальні закономірності процесу і визначають вимоги до змісту, організації та методів виховного впливу. Сутність, зміст основних принципів виховного процесу: цілеспрямованості; урахування вікових та індивідуальних особливостей особистості; системності, систематичності та послідовності; зв'язку виховання з життям; поєднання поваги до особистості з розумовою вимогою до неї; єдності педагогічних вимог; комплексного підходу; автентичності; гуманізації; природовідповідності; культуровідповідності; демократизації; етнізації; акмеологічної спрямованості, інші.

Література: основна [1; 3; 9; 23; 29; 30; 33; 37; 38; 40];
додаткова [7; 41; 42; 46; 49; 50; 52; 55; 56]

Тема 19. Наукові основи змістового компонента процесу виховання

Зміст виховання як суспільна проблема. Науковці про зміст виховного процесу і виховання як суспільного явища. Виховання громадянської культури (патріотизм, правосвідомість, моральність, політична освіченість, трудова активність). Виховання розумової культури як розвиток інтелектуальних здібностей, саморегуляції її інтелектуальної діяльності. Виховання моральної культури особистості (морально-етичні норми, ідеали, почуття, переконання; моральна культура особистості; моральні цінності: загальнолюдські, національні, громадянські, сімейні, особистісні тощо). Трудове, екологічне, естетичне, правове, фізичне виховання. Самовиховання особистості як процес самовдосконалення особистісних якостей.

Література: основна [1–3; 7; 14; 21–23; 26; 29; 37];
додаткова [4–6; 41; 42; 46; 49; 50; 52; 55]

Тема 20. Роль і місце колективу у вихованні особистості

Поняття про колектив, його ознаки, функції, структура. Дві точки зору науковців (позитивна і негативна) на роль і місце колективу у формуванні і розвитку особистості. Колектив як форма виховання особистості. Освітнянські та трудові колективи. Етапи формування колективу: першопочаткова єдність, посилений вплив активу, ста-

новлення колективу, рух на шляху розвитку. Колектив і особистість. Педагогічне управління колективом. А. С. Макаренко про розвиток колективу і виховання у ньому. В. О. Сухомлинський про виховання колективу і його вплив на особистість: сутність, зміст, принципи, специфічні ідейні положення.

Література: основна [1; 3; 9; 23; 29; 30; 33; 37; 38; 40];
додаткова [7; 41; 42; 46; 49; 50; 52; 55; 56]

Тема 21. Форми виховання: сутність, специфіка, сучасні інноваційні технології проведення

Поняття про організаційні форми виховного процесу. Класифікація виховних форм: за кількістю учасників (індивідуальні, мікро групові, групові (колективні), масові); за місцем проведення (класні (аудиторні), позакласні (позааудиторні), позашкільні (позавузовські), у трудовому колективі, інші); за складністю організації (прості та комплексні); за цільовою спрямованістю (інформаційні, традиційні, народні форми дозвілля, сучасні форми культурно-дозвільної діяльності; специфічні форми сфери туризму; специфічні форми сфери спорту). Комплексний підхід в організації та проведенні виховних форм. Виховні справи. Інноваційна тематика виховних справ. Виховна справа як система, її інноваційна театралізація та художня виразність (сценарій, сюжет, конфлікт, композиція, кульмінація, фінал тощо).

Література: основна [9; 21–23; 29; 30; 33; 37; 38; 40];
додаткова [41; 42; 46; 49; 50; 52; 55; 56; 61; 63]

Тема 22. Методи виховання та самовиховання в цілісному педагогічному процесі

Поняття про методи виховання і самовиховання. Прийоми виховання та самовиховання. Проблема класифікації методів виховного процесу. Сутність, загальна характеристика методів: формування свідомості особистості (бесіди, лекції, дискусії, переконання, навіювання, приклад); організації діяльності, спілкування, формування позитивного досвіду суспільної поведінки (привчання, педагогічна вимога, громадська думка; довір'я, тренування, створення виховних ситуацій, прогнозування); стимулювання діяльності й поведінки (гра, змагання, заохочення, покарання); самовиховання (самопізнан-

ня, самооцінка, саморегуляція). Методи виховання та самовиховання як структурні елементи системи “процес виховання та самовиховання” автентично спрямованої особистості. Вибір методів виховання та самовиховання.

Література: основна [9; 20–23; 29; 30; 33; 37; 38];
додаткова [41; 42; 46; 49; 50; 52; 55; 60–62]

Тема 23. Методологія діагностики виховання

Вихованість особистості як суспільна проблема. Науковці про вихованість особистості: історія, сучасність. Діагностування вихованості. Критерії вихованості як інтегральні прояви особистості (здатність включатись у різні види діяльності; цілеспрямованість; осмисленість; самостійність; творча активність; відповідальність тощо). Ступені вихованості (активна позиція, пасивна позиція, негативна позиція). Методи діагностики вихованості (педагогічне спостереження, експериментальні вправи і ситуації, компетентне оцінювання, усне та письмове опитування, інші). Умови оптимального вибору та ефективного впровадження діагностики вихованості.

Література: основна [9–11; 13; 14; 20; 23; 29; 33; 37];
додаткова [1–4; 41; 42; 44; 48; 56; 57]

Тема 24. Менеджмент виховного процесу у закладах освіти України

Предмет та специфіка менеджменту виховання в освітніх закладах. Менеджмент виховного процесу як основа новітніх підходів до управління виховною роботою в навчально-освітньому закладі. Роль та місце менеджменту виховання в управлінні виховним процесом у закладах освіти. Функції методичного керівництва виховною роботою: загальні (цілепокладання, прогнозування, планування, організація, контролю та регулювання); специфічні (пізнавальна, конструювання, впровадження). Організація та методика збирання інформації про інноваційні технології виховної роботи. Діяльність посадових осіб освітнього закладу з управління виховною роботою. Роль і місце органів самоврядування у виховній роботі навчально-освітнього закладу.

Література: основна [1–4; 14; 16; 25; 36; 37; 40];
додаткова [1–5; 47; 48; 50; 54; 55]

ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ЗА МОДУЛЯМИ

Змістовий модуль I. Науково-методологічні основи педагогіки: історія, сучасність

1. Педагогіка – це наука:

- а) про підготовку молоді до життя;
- б) про виховання;
- в) про мистецтво впливу вихователя на вихованця.

2. До складових загальної педагогіки належать:

- а) логопедія;
- б) теорія виховання;
- в) соціальна педагогіка.

3. Розвиток педагогіки як науки визначило:

- а) об'єктивна необхідність у спеціальній підготовці людини до життя і праці;
- б) біологічний закон збереження роду;
- в) турбота батьків про щастя дітей.

4. Класно-урочну систему навчання вперше науково обґрунтував:

- а) Мартін Лютер;
- б) Франсуа Рабе;
- в) Ян-Амос Коменський.

5. Систему поглядів на виховання “джентльмена” – буржуа, який володіє необхідними для себе і суспільства чеснотами, сформував:

- а) Клод Андріан Гельвецій;
- б) Джон Локк;
- в) Дені Дідро;
- г) Жан-Жак Руссо.

6. Наукові основи принципу культуровідповідності педагогічного процесу вперше розробив:

- а) А. Дістерверг;
- б) В. Гумбольд;
- в) Ф. Гербард;
- г) Г. Песталоцці.

7. Головним засновником педагогіки прагматизму був:

- а) Ернст Мейман;
- б) Джон Дьюї;
- в) Едуард Торндайк;
- г) Сесіл Реді.

8. Теоретичні та практичні основи вальдорфської педагогіки були розроблені:

- а) Рудольфом Штайнером;
- б) Фріцем Гансбергом;
- в) Альфредом Фер'єром;
- г) Марією Монтессорі.

9. Перший педагогічний твір в Україні написаний світською особою:

- а) “Повість минулих літ”;
- б) “Повчання дітям”;
- в) “Златоуст”.

10. Автором одного із перших українських підручників “Граматика словенська” є:

- а) Петро Могила;
- б) Мелетій Смотрицький;
- в) Памво Беринда;
- г) Іван Федоров.

11. Першим вищим освітнім закладом в Україні був:

- а) Києво-Могилянська академія;
- б) Львівський університет;
- в) Харківський університет;
- г) Київський університет.

12. У центрі уваги педагога повинен бути розумовий розвиток особистості вважав:

- а) П. Куліш;
- б) Г. Сковорода;
- в) М. Костомаров.

13. Основні принципи розвитку колективу науково обґрунтував:

- а) Іван Франко;

- б) Антон Макаренко;
- в) Іван Огієнко.

14. Ідею “школи самореалізації особистості” започаткували науковці ХХ століття:

- а) С. Русова;
- б) В. Сухомлинський;
- в) Г. Ващенко.

15. Зазначте, на основі якого законодавчого чи нормативного документа функціонує сучасна система освіти в Україні:

- а) Закон “Про вищу освіту”;
- б) Закон “Про освіту”;
- в) Держана національна програма “Освіта” (Україна ХХІ століття).

16. Педагогічний процес — це:

- а) сукупність навчальних занять та різних форм виховної роботи;
- б) навчально-виховний процес;
- в) динамічна взаємодія вихователів і вихованців, спрямована на формування особистості вихованця.

17. Цілісність педагогічного процесу полягає:

- а) у тому, що він має цільовий, змістовий, діяльнісний, результативний компоненти;
- б) у тому, що процеси, які його утворюють, мають багато спільного між собою;
- в) у підкоренні всіх процесів, що його утворюють, головній, загальній ї єдиній меті — формуванню всебічно і гармонійно розвиненої особистості.

18. Розвиток здібностей і талантів особистості залежить:

- а) від кількості прочитаних книг;
- б) від обсягу здобутих знань, умінь;
- в) від організації і здійснення цілеспрямованого навчально-виховного процесу.

19. Відмінність понять розвитку і формування особистості полягає:

- а) в рушійних силах;

- б) в умовах діяльності;
- в) у цілях процесів.

20. *Зазначте, яку головну мету виховання висуває сучасний навчально-освітній заклад:*

- а) сприяти різнобічному розвитку особистості;
- б) розвивати задатки і здібності особистості;
- в) формувати всебічно розвинену особистість — громадянина своєї країни.

21. *Порівняльна педагогіка — це:*

- а) порівняння форм, методів навчальної діяльності викладачів-новаторів;
- б) аналіз змісту навчання у гуманітарних, технічних, спеціальних навчально-освітніх закладах;
- в) аналіз теоретичних і практичних навчально-освітніх досягнень у зарубіжних країнах.

22. *Акредитація вузів США здійснюється на рівнях:*

- а) конгресу;
- б) сенату;
- в) регіональному;
- г) професійному.

23. *До основних педагогічних здібностей суб'єкта викладання можна зарахувати:*

- а) мовні;
- б) комунікативні;
- в) ораторські.

24. *Сутність професійної компетентності менеджера як педагога полягає у його знаннях:*

- а) закономірностей розвитку особистості;
- б) психолого-педагогічних;
- в) спеціальних з предмету.

25. *Болонський процес — це:*

- а) масштабна національна стратегія науково-технічного розвитку;
- б) створення єдиного освітнього простору в Європі;
- в) розширення самостійності освітніх закладів.

Змістовий модуль II. Дидактика — теорія освіти і навчання

1. Дидактика — це:

- а) наука про закономірності формування особистості;
- б) галузь педагогіки, яка розробляє теорію освіти і навчання;
- в) частина педагогіки, що вивчає процес виховуючого навчання.

2. Науково-теоретична функція дидактики передбачає:

- а) впровадження інноваційних технологій навчання;
- б) визначення сутності процесу навчання, його форм, закономірностей тощо;
- в) конструювання педагогічної діяльності суб'єктів викладання.

3. Об'єктом дослідження дидактики є:

- а) моральні якості особистості;
- б) педагогічні явища і факти навчального процесу;
- в) форми виховного впливу на особистість.

4. Основними категоріями дидактики є:

- а) освіта і навчання;
- б) організація та методика навчання;
- в) викладання і учіння.

5. Зміст освіти — це:

- а) перелік навчальних предметів, які вивчаються у закладі освіти;
- б) система наукових знань, практичних умінь та навичок, які здобуваються особистістю у відповідному закладі освіти;
- в) коло знань, яке кожен студент обирає для свого розвитку.

6. Насамперед на зміст освіти впливають фактори:

- а) педагогічні наміри;
- б) соціальні потреби;
- в) особистісні потреби.

7. Більш повно можна визначити учіння як:

- а) вивчення змісту навчальних предметів;
- б) оволодіння сумою знань;
- в) сприймання навчального матеріалу.

8. Суть навчального процесу полягає:

- а) в управлінні навчанням;

- б) у взаємодії суб'єктів викладання і учіння;
- в) у формуванні умінь і навичок суб'єктів навчально-пізнавальної діяльності.

9. Вищим рівнем опанування знань є:

- а) творчий;
- б) репродуктивний;
- в) реконструктивний.

10. До цільового компоненту навчального процесу належить:

- а) організація навчання;
- б) мета та завдання;
- в) стимули навчання.

11. Основною метою стимуляційно-мотиваційного компоненту процесу навчання є:

- а) активність суб'єктів учіння у навчальному процесі;
- б) підвищення престижності навчального процесу;
- в) поліпшення контролю знань.

12. До операційно-діяльнісного компоненту процесу навчання належать:

- а) закономірності і принципи;
- б) викладання і учіння;
- в) форми, методи, засоби навчання.

13. Регулювання навчально-пізнавальної діяльності полягає у тому, щоб кожна дія педагога-менеджера:

- а) відповідала бажанням суб'єктів процесу учіння;
- б) цільовим установкам і завданням процесу навчання;
- в) змісту підручників і посібників.

14. Зазначте, в якому із видів навчання ефективніше здійснюється навчально-пізнавальна діяльність особистості:

- а) модульному;
- б) проблемному;
- в) пояснювально-ілюстративному.

15. Логіко-технічний, психологічний, соціотехнічний компоненти складають технологічну основу навчання:

- а) програмованого;

- б) модульного;
- в) проблемного.

16. Організаційна форма навчання – це:

- а) викладання навчального матеріалу;
- б) зовнішній вияв узгодженої діяльності суб'єктів викладання і учіння;
- в) практичні заняття суб'єктів учіння.

17. Оглядова лекція – це:

- а) викладання суттєвих знань з теми;
- б) інформація про навчальні предмети;
- в) систематизована інформація про наукові знання за навчальний курс.

18. Зазначте більш суттєвий варіант дефініції методу навчання:

- а) форма взаємодії суб'єктів навчання;
- б) сукупність прийомів навчання;
- в) спосіб досягнення навчальної мети.

19. Метод катехізисної бесіди належить до групи методів:

- а) наочних;
- б) словесних;
- в) практичних.

20. Мотиваційна функція методу передбачає:

- а) організацію правильних взаємовідносин між суб'єктами навчального процесу;
- б) формування спонукаючих сил навчання;
- в) загальний розвиток особистості.

21. Аналіз оцінювання знань, умінь та навичок, виявлення динаміки, тенденцій прогнозування результатів навчальної діяльності у закладі освіти здійснюється у процесі:

- а) регулювання навчальної діяльності;
- б) діагностики навчання;
- в) визначення рівня знань.

22. Зазначте, зміст якого принципу діагностики навчання передбачає адекватність встановленим критеріям оцінювання знань:

- а) гласності;
- б) всебічності;
- в) єдності вимог.

23. Оцінювання відтворених, засвоєних суб'єктом знань, використання їх у нестандартних умовах характеризує:

- а) рівень знань;
- б) обсяг знань;
- в) якість знань.

24. Зазначте, яка із інноваційних форм навчання більш ефективно впливає на рівень розвитку пізнавальної самосвідомості особистості:

- а) творча;
- б) репродуктивна;
- в) конструктивна.

25. Розвивальне навчання передбачає, в першу чергу, розвиток:

- а) вольової сфери особистості;
- б) когнітивної;
- в) емоційної.

Змістовий модуль III. Теоретичні основи педагогічного процесу виховання особистості

1. Більш узагальнена сутність виховного процесу — це:

- а) опосередкований вплив на особистість з метою прищеплення відповідних якостей;
- б) система виховних заходів, спрямованих на формування всебічно і гармонійно розвинутої особистості;
- в) сукупність виховних дій, спрямованих на досягнення відповідних результатів.

2. Рушійні сили процесу виховання — це суперечності:

- а) між комунікативною неузгодженістю суб'єктів процесу;
- б) між вимогами вихователя і підготовленістю вихованця до їх сприймання;
- в) між негативною поведінкою і умовами життя особистості.

3. Характерними ознаками гуманного виховання є:

- а) заохочення до добрих справ;
- б) повага прав і свобод особистості;
- в) повна свобода дій вихованця.

4. Комплексність виховання – це:

- а) задіяння різноманітних форм виховання;
- б) взаємоузгоджена діяльність усіх структурних елементів суспільства, державних закладів з метою формування всебічно і гармонійно вихованої особистості;
- в) комплексність методів виховного впливу на особистість.

5. Закономірності виховання – це:

- а) суб'єктивні дії, спрямовані на формування особистості;
- б) об'єктивно існуючі зв'язки у виховному процесі;
- в) сукупність форм виховного впливу.

6. Інтеріоризація процесів виховання і самовиховання – це:

- а) вплив зовнішніх чинників на формування відповідних якостей особистості;
- б) уростання зовнішніх практичних дій у внутрішні розумові дії;
- в) вплив внутрішнього психічного стану особистості на її поведінку.

7. Принцип природовідповідності у вихованні налаштовує на урахування:

- а) впливу середовища на особистість;
- б) багатогранності і цілісної природи особистості;
- в) комплексного підходу до виховання.

8. Принцип культуровідповідності у вихованні більш узагальнено вимагає:

- а) здійснення виховання у контексті національної культури;
- б) органічного зв'язку виховання із всіма напрямками культури;
- в) свідомого ставлення до навколишнього середовища.

9. На сучасному науковому підході до змісту виховного процесу ґрунтуються ідеї:

- а) реалізму мети виховання;
- б) особистісної спрямованості виховання;
- в) всебічного і гармонійного розвитку.

10. Зазначте, вирішенню яких завдань слугує формування в особистості наукового світогляду:

- а) вивчення окремих предметів;
- б) розвиток морально-етичних якостей;
- в) засвоєння основ наук.

11. Формування в особистості норм поведінки, почуття сорому, совісті, гідності – основні завдання:

- а) громадянського виховання;
- б) морального виховання;
- в) трудового виховання.

12. Художньо-емоційне засвоєння особистістю дійсності – завдання:

- а) фізичного виховання;
- б) екологічного виховання;
- в) громадянського виховання.

13. Політична культура особистості, у першу чергу, передбачає знання:

- а) актуальних подій в державі;
- б) конфліктних ситуацій за кордоном;
- в) державних законодавчих та нормативних документів.

14. Суспільно-корисна мета діяльності – це основна прикмета:

- а) групи студентів;
- б) клубу за інтересами;
- в) трудового (навчального) колективу.

15. Зазначте, на якому етапі свого розвитку колектив перетворюється у носія функцій: організаторської, виховної, стимулювання:

- а) на першому;
- б) другому;
- в) третьому.

16. Зазначте, до якого принципу життя колективу по-різному підходили А. С. Макаренко і В. О. Сухомлинський:

- а) системи перспективних ліній;
- б) формування колективних традицій;
- в) паралельної дії.

17. Зазначте, які форми виховного процесу більш ефективно забезпечують особистісно-орієнтований підхід у вихованні:

- а) групові;
- б) масові;
- в) індивідуальні.

18. Свята, обряди, карнавали, фольклорні програми за класифікацією Т. П. Морозової належать до:

- а) специфічних форм;
- б) форм культурно-дозвільної діяльності;
- в) традиційних народних форм дозвілля.

19. Колективна творча виховна справа — це:

- а) інструмент (засіб, спосіб) виховного впливу;
- б) посильне, корисне й необхідне заняття у позааудиторний час;
- в) вид організації і здійснення конкретної діяльності студентів.

20. Підготовка кожного учасника виховної дії, відповідно до сценарію комплексної виховної форми, здійснюється на етапі:

- а) першому;
- б) третьому;
- в) п'ятому.

21. Говори, що думаєш, виступай без шпаргалки — це правила:

- а) колективної бесіди;
- б) диспуту;
- в) КВК.

22. Більш змістовно методи виховання — це:

- а) шляхи досягнення поставленої мети;
- б) сукупність прийомів впливу вихователя на вихованця;
- в) способи впливу на свідомість, волю, почуття, поведінку особистості з метою прищеплення відповідних якостей.

23. До методів формування свідомості особистості належать:

- а) ігри;
- б) привчання;
- в) дискусії.

24. До методів стимулювання діяльності і поведінки належать:

- а) бесіди;
- б) тренування;
- в) заохочення.

25. Діагностування вихованості – це:

- а) контроль за поведінкою й оцінка якостей особистості;
- б) правильне (за встановленими критеріями) оцінювання сформованих якостей особистості;
- в) розпізнавання і вивчення істотних ознак вихованості як реалізованих завдань виховання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Закон України “Про освіту” // Голос України. — 1996. — 25 квіт.
2. Закон України “Про вищу освіту”. — Харків, 2002.
3. Державна національна програма “Освіта” (Україна ХХІ століття) // Освіта. — 1993. — № 44–46.
4. Законодавство України про освіту. — К., 2002.
5. Збірник нормативних актів України щодо організації навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі. — К., 2003.
6. Збірник нормативних актів України щодо організації заочного навчання у вищих навчальних закладах України. — К.: 2002.
7. Концепція національного виховання // Освіта. — 1994. — 26 жовтня.
8. Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту): Постанова Кабінету Міністрів України від 20 січня 1998 р. № 65 // Я. Я. Болюбаш. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти. — К., 1997.
9. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України. — К., 2002.
10. Бандурка О. Основи психології і педагогіки. — Харків., 2003.
11. Бех І. Д. Виховання особистості. — К., 2003.
12. Боднар В. І. Дидактика. — К., 2005.
13. Вікова та педагогічна психологія. — К., 2007.
14. Волкова Н. П. Педагогіка. — К., 2003.
15. Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація. — К., 2006.

16. *Гронлунд Н. Е.* Оцінювання студентської успішності. — К., 2005.
17. *Євтух М. Б.* Нові технології навчання. — К., 2003.
18. *Дичківська І. М.* Інноваційні педагогічні технології. — К., 2004.
19. *Кремень В.* Освіта і наука України —інноваційні аспекти: стратегія, реалізація, результати. — К.: 2005.
20. *Кузьминський А. І.* Педагогіка. — К., 2003.
21. *Левківський М. В.* Історія педагогіки. — К., 2003.
22. *Малафійк І. В.* Дидактика. — К., 2003.
23. *Мойсеюк Н. Є.* Педагогіка. — К., 2007.
24. *Найдьонов І. М.* Навчально-методичний комплекс дисципліни “Основи психології і педагогіки”: Навч. посіб. — К., 2005.
25. *Найдьонов І. М., Ігнатюк А. І.* Методика викладання фінансово-економічних дисциплін: Навч. посіб. — 2-ге вид. — К., 2005.
26. *Ніколаєнко С. М.* Стратегія розвитку освіти України. — К., 2006.
27. *Паламарчук В. Ф.* Як виростити інтелектуала. — Тернопіль, 2000.
28. *Пальчевський С. С.* Сугестопедагогіка: новітні освітні технології. — К., 2005.
29. *Пальчевський С. С.* Педагогіка. — К., 2007.
30. *Педагогіка.* — К., 2006.
31. *Педагогіка в запитаннях і відповідях.* — К., 2006
32. *Педагогічна майстерність: Підручник / За ред. І. А. Зязюна.* — К., 2007.
33. *Педагогіка: Хрестоматія.* — К., 2003.
34. *Самаріна С.* Нові технології навчання. — К., 2004.
35. *Сучасна економічна освіта: Україна і Болонський процес.* — К., 2006.
36. *Теоретичні основи педагогіки.* — Дрогобич, 2001.
37. *Фіцула М. М.* Педагогіка. — К., 2007.
38. *Цехмістрова Г. С.* Основи наукових досліджень. — К., 2003.
39. *Чалий О. В.* Синергетичні принципи освіти. — К., 2000.
40. *Ягунов В. В.* Педагогіка. — К., 2002.

Додаткова

41. *Алексєєва О. В.* Формування громадянської позиції сучасної молоді //Педагогіка і психологія. — 2006. — № 3.

42. *Анциферова Л. И.* Гуманистически-экзистенциальный подход к мудрости: способы постижения истинного “Я” и призвание человека. // Психолог. журн. — 2005. — № 3.
43. *Байденко В. И.* Болонский процесс: структурная реформа высшей школы. — М., 2002
44. *Бех І. Д.* Духовний розвиток особистості: поступ у незвідане “Я” в особистісному бутті людини // Педагогіка і психологія. — 2007. — № 3.
45. *Болонський процес: Модернізація системи вищої освіти України: Матеріали 1-ої Міжнародної наукової конференції.* — К.: МАУП, 2006.
46. *Болубаиш Я. Я.* Організація навчального процесу у вищих закладах освіти. — К., 1997.
47. *Бондар Л.С.* Педагогічна культура вчителя як основа його професійної компетентності у творчій спадщині В. О. Сухомлинського // Педагогіка і психологія. — 2006. — № 3.
48. *Бутенко Н. Ю.* Комунікативна майстерність викладача. — К.: 2007.
49. *Вітвицька С. С.* Основи педагогіки вищої школи. — К., 2006.
50. *Головатий Н. Ф.* Учись учиться. — К.: МАУП, 2000.
51. *Головатий М. Ф.* Європейська й українська освіта — де точки єднання? // Персонал. — 2004. — № 3.
52. *Євтух М. Б.* Проблеми освіти. — К., 2003.
53. *Корсак К. В.* Світова вища освіта. — К., 1997.
54. *Корсак К. В.* Освіта, суспільство, людина в ХХІ столітті: Інтегрально-філософський аналіз. — К., 2005.
55. *Кремінь В. Г.* Якісна освіта в контексті загальноцивілізованих змін // Педагогіка і психологія. — 2007. — № 1.
56. *Лозова В. І., Троцько Г. В.* Теоретичні основи виховання і навчання. — Харків, 2002.
57. *Ляшенко О. І.* Якість освіти як основа функціонування й розвитку сучасних систем освіти // Педагогіка і психологія. — 2005. — № 1.
58. *Найдьонов І. М.* Дидактичний матеріал до практичних занять з педагогіки: Навч. посіб. — Вінниця, 1995.
59. *Найдьонов І. М.* Болонський процес: культурологічні парадигми // Освіта і управління. — 2004. — № 2.

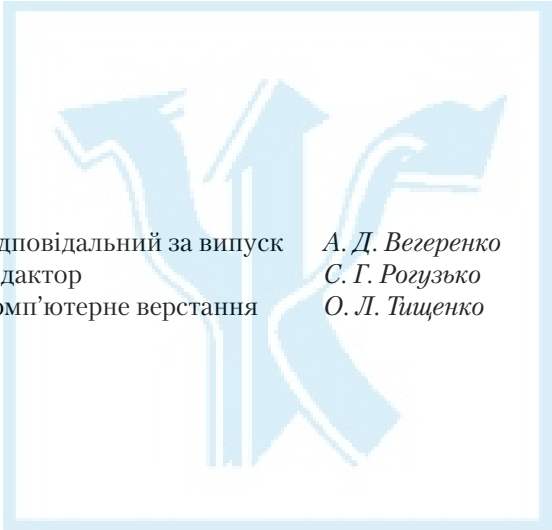

60. *Найдьонов І. М.* Європейський вибір української вищої освіти // Персонал. – 2005. – № 2.
61. *Проблеми освіти.* – К., 2006.
62. *Щёкин Г. В.* Основы кадрового менеджмента: Учебник – 3-е изд., перераб. и доп. – К.: МАУП, 2003
63. *Щокін Р. Г.* Соціально-економічний розвиток // Персонал. – 2004. – № 2.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Загальна педагогіка”	6
Зміст дисципліни “Загальна педагогіка”	7
Тести для самоконтролю за модулями	19
Список літератури	30

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *С. Г. Рогузько*
Комп'ютерне верстання *О. Л. Тищенко*

МАУП

Зам. № ВКЦ-3494

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП